

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA SEIMO KONTROLIERIAUS SAVO INICIATYVA ATLIKTO TYRIMO DĖL NERINGOS SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS PAREIGŪNŲ NEVEIKIMO SKELBIANT TEISĖS AKTŲ REIKALAUJAMĄ INFORMACIJĄ PAŽYMA

2021 m. rugsėjo 30 d. Nr. 4D-2021/2-953
Vilnius

TYRIMO PAGRINDAS

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Milda Vainiutė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 13 straipsnio 3 dalimi bei atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Konstitucijos 73 straipsnį ir Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 3 straipsnį, 2021 m. liepos 20 d. priėmė sprendimą Nr. 4D-2021/2-953, kuriuo nusprendė pradėti tyrimą savo iniciatyva dėl galimo Neringos savivaldybės administracijos pareigūnų neveikimo (galimų pažeidimų) Neringos savivaldybės interneto tinklalapyje www.neringa.lt skelbiant teisės aktų reikalaujamą informaciją.

2. Tyrimu yra siekiama išsiaiškinti, ar Neringos savivaldybės administracijos pareigūnai Neringos savivaldybės interneto tinklalapyje www.neringa.lt skelbia visą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimu Nr. 480 patvirtintame *Bendrujų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms apraše* numatytą valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėse skyriaus „Teisinė informacija“ srityje „Teisės aktų pažeidimai“ privalomai skelbtiną informaciją.

3. Šio Seimo kontrolierės tyrimo pagrindu tapo kitų Seimo kontrolierės atliekamų tyrimų pagal pareiškėjų skundus metu nustatyta informacija apie galimai Neringos savivaldybės administracijos pareigūnų neveikimu daromus asmenų teisių gauti internetu visą viešą informaciją, nurodytą Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje, pažeidimus, galimai neužtikrinant Neringos savivaldybės interneto svetainėje www.neringa.lt pateikiamos informacijos aktualumo, patikimumo ir tinkamų paieškos galimybių.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Atsižvelgus į šios pažymos 1–3 punktuose nurodytą informaciją, Seimo kontrolierės atliekamo tyrimo metu buvo išanalizuota Neringos savivaldybės internetiniame tinklalapyje 2021 m. rugsėjo mėn. talpinama informacija ir tuo pagrindu nustatyta:

4.1. interneto svetainėje www.neringa.lt nurodytos visos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimu Nr. 480 (aktuali akto redakcija, galiojanti nuo 2020 m. liepos 1 d.) patvirtinto *Bendrujų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms*

ir mobiliosioms programoms aprašo 13.2 papunktyje įtvirtintos institucijos interneto tinklalapio skyriuje „Teisinė informacija“ privalomai nurodytinos sritys, t. y. „Teisės aktai“, „Teisės aktų projektai“, „Tyrimai ir analizės“ ir „Teisės aktų pažeidimai“ sritys. Pastebėtina, kad skyriuje „Teisinė informacija“ papildomai nurodomos tokios sritys kaip „Tarybos sprendimai“, „Administracijos direktoriaus įsakymai nuo 2011-07-01“ bei „Mero potvarkiai nuo 2011-01-01“;

4.2. interneto svetainės srityje „Teisės aktų pažeidimai“ yra nurodytos privalomos dalys „Seimo kontrolierių pažymos“, „Valstybės kontrolierių sprendimai“, „Teismo sprendimai“ ir „Tarnybiniai nusižengimai“ [*pastaba*: interneto svetainėje www.neringa.lt nurodyta kaip „Šiurkštūs tarnybiniai nusižengimai“], tačiau nė vienoje iš šių dalių pateikiama informacija nėra išsami, atitinkanti teisės aktų reikalavimus ar aktuali:

4.2.1. interneto svetainės srities „Teisės aktų pažeidimai“ **dalyje „Seimo kontrolierių pažymos“** yra patalpintos tik 2 Seimo kontrolierių pažymos dėl pareiškėjų skundų prieš Neringos savivaldybės administraciją, iš kurių viena skelbiama pažyma (Nr. 4D-2010/4-1300) buvo surašyta dar 2011 metais, kita (Nr. 4D-2011/2-1857) – 2014 metais. Taip pat akcentuotina tai, kad abi paminėtosios Seimo kontrolieriaus pažymos Neringos savivaldybės interneto svetainėje skelbiamos nenuasmenintos (nurodomi pareiškėjų asmens duomenys (vardai, pavardės, adresai, kiti svarbūs duomenys), o informacija apie Seimo kontrolierių pažymose teiktų siūlymų (rekomendacijų) nagrinėjimo Neringos savivaldybės administracijoje rezultatus yra skelbiama tik dėl Seimo kontrolieriaus 2011 m. gegužės 30 d. surašytos pažymos Nr. 4D-2010/4-1300.

Tyrimo metu taip pat nustatyta, jog nuo 2010 m. liepos 1 d., kai Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. 870 priimtos Aprašo redakcijos pagrindu įsigaliojo Aprašo pakeitimai, numatantys įstaigoms ir institucijoms pareigą skelbti teisės aktų pažeidimus, iki 2021 m. rugsėjo 28 d. Seimo kontrolierių įstaigoje buvo atlikta 14 tyrimų dėl Neringos savivaldybės administracijos ar jos struktūrinių padalinių pareigūnų veiklos vertinimo, iš jų 7-iuose tyrimuose pareiškėjų skundai buvo pripažinti pagrįstais ir tuo pagrindu Neringos savivaldybės administracijai buvo pateikta 14 Seimo kontrolieriaus siūlymų (rekomendacijų) dėl teisės aktų pažeidimų šalinimo ir institucijos veiklos gerinimo. Tačiau, kaip jau minėta, iš privalomai skelbtinų minėtųjų tyrimų ir Seimo kontrolieriaus teiktų siūlymų (rekomendacijų) Neringos savivaldybės interneto tinklalapyje www.neringa.lt buvo paskelbtos tik 2 pažymos bei informacija tik apie vienoje pažymoje teiktos rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus;

4.2.2. interneto svetainės srities „Teisės aktų pažeidimai“ **dalyje „Valstybės kontrolierių sprendimai“** nurodyta, jog informacija, susijusi su valstybės kontrolierių sprendimais, yra ruošiama. Kaip paskutinė šios informacijos atnaujinimo data nurodyta 2011 m. sausio 13 d.;

4.2.3. interneto svetainės srities „Teisės aktų pažeidimai“ **dalyje „Teismo sprendimai“** yra paskelbti 24 teismų sprendimai, priimti prieš Neringos savivaldybę ir (ar) Neringos savivaldybės administraciją. Svarbu tai, kad nors prie Neringos savivaldybę ar Neringos savivaldybės administraciją priimti sprendimai yra paskelbti, tačiau nei prie vieno iš jų nėra nurodoma informacija apie priemones, kurių Neringos savivaldybės taryba ar Neringos savivaldybės administracija ėmėsi dėl teismo sprendimuose konstatuotų teisės aktų pažeidimų pašalinimo.

Pabrėžtina, jog visi šioje Neringos savivaldybės interneto svetainės dalyje paskelbti teismų sprendimai skelbiami nesilaikant asmens duomenų apsaugos reikalavimų, t. y. nurodomi pareiškėjų asmens duomenys (vardai, pavardės, gyvenamoji vieta).

Akcentuotina ir tai, kad interneto svetainėje www.neringa.lt paskelbti tik tie teismų sprendimai, kurie buvo priimti dar iki 2013 metų. Kaip paskutinė šios informacijos atnaujinimo data nurodyta 2014 m. gegužės 16 d.;

4.2.4. interneto svetainės srities „Teisės aktų pažeidimai“ **dalyje „Šiurkštūs tarnybiniai nusižengimai“** skelbiami 4 tarnybinio nusižengimo atvejai, nustatyti Neringos savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. birželio 3 d. įsakymo Nr. PV1-58 ir Neringos savivaldybės mero 2016 m. vasario 1 d. potvarkio Nr. V11-2 pagrindais, nurodant apie, neva, dabar galiojančių valstybės tarnautojams (darbuotojams) skirtų drausminių nuobaudų rūšis, o taip pat pateikiant informaciją apie

įstaigas, kurių valstybės tarnautojams (darbuotojams) buvo skirtos drausminės nuobaudos. Pastebėtina, kad valstybės tarnautojų (darbuotojų) duomenys nuasmeninti. Kaip paskutinė pirmiau paminėtos informacijos atnaujinimo data nurodyta 2016 m. gegužės 6 d..

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

5. Lietuvos Respublikos įstatymai

5.1. Seimo kontrolierių įstatymo:

„2 straipsnis. *Pagrindinės šio įstatymo sąvokos*

1. **Biurokratizmas** – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai.

[...]

3 straipsnis. *Seimo kontrolierių veiklos tikslai*

Seimo kontrolierių veiklos tikslai:

1) ginti žmogaus teisę į gerą viešąjį administravimą, užtikrinantį žmogaus teises ir laisves, prižiūrėti, ar valdžios įstaigos vykdo pareigą tinkamai tarnauti žmonėms; [...].“

5.2. Vietos savivaldos įstatymo:

„4 straipsnis. *Vietos savivaldos principai*

Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra:

9) *savivaldybės gyventojų dalyvavimo tvarkant viešuosius savivaldybės reikalus*. Savivaldybės informuoja vietos gyventojus apie savo veiklą, sprendimų projektus, priimtus sprendimus ir sudaro sąlygas vietos gyventojams tiesiogiai dalyvauti planuojant ir įgyvendinant savivaldybės sprendimus;

10) *veiklos skaidrumo*. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla turi būti aiški ir suprantama savivaldybės gyventojams, kurie tuo domisi, jiems sudaromos sąlygos gauti paaiškinimus, kas ir kodėl daroma;

[...]

12) *reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę*. Savivaldybės gyventojai ar jų atstovai turi teisę susipažinti su savivaldybės institucijų sprendimų projektais ir priimtais sprendimais, gauti viešus ir motyvuotus atsakymus į pareikštą nuomonę apie savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų ar atskirų valstybės tarnautojų darbą;“

5.3. Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo:

„2 straipsnis. *Įstatymo taikymas*

[...]

4. Asmens duomenys tvarkomi vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymu ir kitais Lietuvos Respublikos įstatymais, reglamentuojančiais asmens duomenų tvarkymą.

[...]

5 straipsnis. *Institucijos pareiga skelbti informaciją apie institucijos veiklą*

1. Informacija apie institucijos veiklą yra vieša ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka skelbiama institucijos interneto svetainėje, taip pat mobiliojoje programoje, jeigu institucija ją turi. [...]

2. Institucijos interneto svetainėje, laikantis asmens duomenų apsaugos, valstybės, tarnybos, komercinės, profesinės paslapčių ir saugomų paslapčių apsaugos reikalavimų, turi būti skelbiama:

1) nuasmenintos Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pažymos dėl atlikto tyrimo dėl skundo ir informacija apie Seimo kontrolierių siūlymų (rekomendacijų) nagrinėjimo institucijoje rezultatus;

2) įsiteisėję nuasmeninti teismų sprendimai, kuriuose konstatuojami pažeidimai institucijoje, taip pat informacija apie priemones, kurių buvo imtasi dėl šių teisės aktų pažeidimų pašalinimo;

3) nuasmeninta informacija apie institucijoje nustatytus tarnybinius nusižengimus ir už juos paskirtas galiojančias tarnybines nuobaudas; jeigu sprendimas dėl tarnybinės nuobaudos skyrimo buvo apskųstas įstatymų nustatyta tvarka, informacija apie jį skelbiama tik įsiteisėjus teismo ar kitos tarnybinį ginčą nagrinėjusios institucijos sprendimui; [...]"

6. Tarptautiniai teisės aktai

Europos parlamento ir tarybos 2016 m. balandžio 27 d. priimtame reglamente (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) numatyta:

„1. Šiuo reglamentu nustatomos taisyklės, susijusios su fizinių asmenų apsauga tvarkant jų asmens duomenis, ir taisyklės, susijusios su laisvu asmens duomenų judėjimu.

[...]

Šiame reglamente:

1) **asmens duomenys** – bet kokia informacija apie fizinį asmenį, kurio tapatybę nustatyta arba kurio tapatybę galima nustatyti (duomenų subjektas); fizinis asmuo, kurio tapatybę galima nustatyti, yra asmuo, kurio tapatybę tiesiogiai arba netiesiogiai galima nustatyti, visų pirma pagal identifikatorių, kaip antai vardą ir pavardę, asmens identifikavimo numerį, buvimo vietos duomenis ir interneto identifikatorių arba pagal vieną ar kelis to fizinio asmens fizinės, fiziologinės, genetinės, psichinės, ekonominės, kultūrinės ar socialinės tapatybės požymius;

[...]

Su asmens duomenų tvarkymu susiję principai

1. Asmens duomenys turi būti:

a) duomenų subjekto atžvilgiu tvarkomi teisėtu, sąžiningu ir skaidriu būdu (*teisėtumo, sąžiningumo ir skaidrumo principas*);

[...]

c) adekvatūs, tinkami ir tik tokie, kurių reikia siekiant tikslų, dėl kurių jie tvarkomi (*duomenų kiekio mažinimo principas*);

[...]

f) tvarkomi tokiu būdu, kad taikant atitinkamas technines ar organizacines priemones būtų užtikrintas tinkamas asmens duomenų saugumas, įskaitant apsaugą nuo duomenų tvarkymo be leidimo arba neteisėto duomenų tvarkymo ir nuo netyčinio praradimo, sunaikinimo ar sugadinimo (*vientisumo ir konfidencialumo principas*).“

7. Kiti teisės aktai

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimu Nr. 480 (aktuali akto redakcija, galiojanti nuo 2020 m. liepos 1 d.) patvirtintame Bendrujų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms apraše (toliau vadinama – Aprašas) numatyta:

„3. Įstaigos privalo turėti interneto svetainę, atitinkančią Apraše nurodytus reikalavimus, arba Apraše nustatytą informaciją skelbti centralizuotai specialiai šiam tikslui skirtuose įstaigų portaluose.

[...]

13. Įstaigos interneto svetainės struktūra turi būti aiški, paprasta ir patogi, meniu antraštės tikslios ir ne ilgesnės kaip keturi reikšminiai žodžiai. Įstaigos interneto svetainėje turi būti šie skyriai ir jų sritys:

13.1. struktūra ir kontaktai;

13.2. teisinė informacija:

13.2.1. teisės aktai;

13.2.2. teisės aktų projektai;

13.2.3. tyrimai ir analizės;

13.2.4. teisės aktų pažeidimai;

13.2.5. teisinio reguliavimo stebėseną;

[...]

15. Įstaigos interneto svetainėje **skelbiama tik aktuali ir teisiškai galiojanti informacija**. Ji turi būti atnaujinama pagal keitimosi periodiškumą (bet ne rečiau kaip kas 3 mėnesius). [...]

19. Įstaigos interneto svetainės skyriaus „Teisinė informacija“ srityse teikiama ši informacija:

[...]

19.5. Įstaigos interneto svetainės skyriaus „Teisinė informacija“ sritį „Teisės aktų pažeidimai“ sudaro šios dalys: „Seimo kontrolierių pažymos“, „Valstybės kontrolierių sprendimai“, „Teismo sprendimai“, „Tarnybiniai nusižengimai“. Įstaigos interneto svetainės skyriaus „Teisinė informacija“ srities „Teisės aktų pažeidimai“ dalyje „Seimo kontrolierių pažymos“ turi būti **skelbiamos nuasmenintos Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pažymos** apie įstaigoje atliktą skundo tyrimą **ir Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui pateikta informacija apie Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pasiūlymų (rekomendacijų) nagrinėjimo įstaigoje rezultatus**. Nuasmenintos Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pažymos paskelbiamos per 5 darbo dienas nuo tokios pažymos gavimo, o informacija apie Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pasiūlymų (rekomendacijų) nagrinėjimo rezultatus – per 5 darbo dienas nuo minimos informacijos pateikimo Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui. Nuasmenintos Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pažymos ir informacija apie Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pasiūlymų (rekomendacijų) nagrinėjimo rezultatus **skelbiamos ne trumpiau kaip 1 metus nuo informacijos apie nagrinėjimo rezultatus pateikimo Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriams dienos**. Įstaigos interneto svetainės skyriaus „Teisinė informacija“ srities „Teisės aktų pažeidimai“ dalyje „Valstybės kontrolierių sprendimai“ turi būti skelbiama nuasmeninta informacija apie Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus ir jo pavaduotojų sprendimus dėl įstaigos pagal valstybinio audito ataskaitas, taip pat apie sprendimuose nurodytų teisės aktų pažeidimų pašalinimą, nurodymų, teikimų ir pasiūlymų vykdymą. Jeigu Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus ar jo pavaduotojų sprendimai apskundžiami teismui, skelbiami ir atitinkami nuasmeninti teismų sprendimai. Informacija apie nuasmenintus Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus ar jo pavaduotojų sprendimus paskelbiama per 5 darbo dienas nuo tokio sprendimo gavimo, o informacija apie sprendime nurodytų teisės aktų pažeidimų pašalinimą, nurodymų, teikimų ir pasiūlymų vykdymą – per 5 darbo dienas nuo jų pateikimo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriui ar jo pavaduotojams. Nuasmeninti Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus ar jo pavaduotojų sprendimai ir informacija skelbiami svetainėje ne trumpiau kaip 1 metus nuo informacijos apie įvykdytų nurodymų, teikimų, pasiūlymų, teisės aktų pažeidimų pašalinimą paskelbimo dienos. Įstaigos interneto svetainės skyriaus „Teisinė informacija“ srities „Teisės aktų pažeidimai“ dalyje „Teismo sprendimai“ turi būti **skelbiami įsiteisėję nuasmeninti teismų sprendimai**, kuriuose konstatuojami įstaigos pažeidimai, **taip pat informacija apie priemones,**

kurių imtasi dėl šių teisės aktų pažeidimų pašalinimo. Nuasmeninti teismo sprendimai skelbiami jiems įsiteisėjus, o informacija apie priemones, kurių imtasi dėl teisės aktų pažeidimų pašalinimo, – per 5 darbo dienas, pradėjus vykdyti priemones, kurių imtasi dėl teisės aktų pažeidimų pašalinimo. Nuasmeninti teismo sprendimai ir informacija apie priemones, kurių imtasi dėl teisės aktų pažeidimų pašalinimo, **skelbiami ne trumpiau kaip 1 metus nuo informacijos apie šias priemones paskelbimo dienos.** Įstaigos interneto svetainės skyriaus „Teisinė informacija“ srities „Teisės aktų pažeidimai“ dalyje „Tarnybiniai nusižengimai“ turi būti **skelbiama nuasmeninta informacija apie tais metais įstaigos valstybės tarnautojų padarytus tarnybinius nusižengimus, jų skaičių ir valstybės tarnautojams už juos skirtas galiojančias tarnybines nuobaudas.** Sprendimas dėl tarnybinės nuobaudos skyrimo paskelbiamas per 3 darbo dienas pasibaigus sprendimo dėl tarnybinės nuobaudos apskundimo terminui. Jeigu sprendimas dėl tarnybinės nuobaudos skyrimo buvo apskųstas, informacija apie jį paskelbiama per 3 darbo dienas įsiteisėjus teismo sprendimui. **Nuasmeninti teismo sprendimai ir informacija apie tais metais įstaigos valstybės tarnautojų padarytus tarnybinius nusižengimus skelbiami svetainėje ne trumpiau kaip 1 metus nuo šios informacijos ir (ar) teismo sprendimų paskelbimo dienos.** Šio papunkčio nuostatos taikomos ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis.

[...]

57. Įstaigoje turi būti paskirtas darbuotojas arba atitinkamas padalinys, atsakingas už informacijos teikimą įstaigos interneto svetainėje.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

8. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. kovo 1 d. nutartyje (administracinė byla Nr. A⁵⁰²-1605/2012), be kita ko, nurodyta:

„[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁰-655/2005). [...] Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog **kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų** (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei **gero administravimo, atsakingo valdymo principų** (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).“

9. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2002 m. spalio 23 d. nutarime (byla Nr. 36/2000) nurodyta:

„[...] Konstitucijos 25 straipsnyje nustatyta: „[...] Žmogui neturi būti kliudoma ieškoti, gauti ir skleisti informaciją bei idėjas.“ [...] Konstitucinė laisvė nekliudomai ieškoti, gauti ir skleisti informaciją bei idėjas yra vienas iš atviros, teisingos, darnios pilietinės visuomenės, demokratinės valstybės pagrindų. Ši laisvė - svarbi įvairių Konstitucijoje įtvirtintų asmens teisių ir laisvių įgyvendinimo prielaida, kadangi **asmuo gali visavertiškai įgyvendinti daugelį savo konstitucinių teisių ir laisvių tik turėdamas laisvę nekliudomai ieškoti, gauti ir skleisti informaciją.** Konstitucija garantuoja ir saugo visuomenės interesą būti informuotai.“

Tyrimo išvados

10. Šio Seimo kontrolierės tyrimo objektu yra Neringos savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmai (neveikimas) įgyvendinant pareigą institucijos interneto svetainėje www.neringa.lt skelbti teisės aktuose reikalaujamą paskelbti informaciją, o esminiu šio tyrimo aspektu yra Neringos savivaldybės interneto svetainės srities „Teisinė informacija“ dalyje „Teisės aktų pažeidimai“ skelbtinos informacijos vertinimas.

Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pareiga turėti savo interneto svetainę, kurioje turi būti teikiama informacija apie institucijos ar įstaigos veiklą, funkcijas, struktūrą, kitą teisės aktais nustatytą informaciją, yra reglamentuota Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatyme (šios pažymos 5.3 punktą). Informacija apie Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pažymas, įsiteisėjusius teismų sprendimus bei informaciją apie institucijoje nustatytus tarnybinius nusizengimus ir už juos paskirtas galiojančias tarnybines nuobaudas yra neatsiejama nuo valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų veiklos, todėl šios informacijos privalomas skelbimas įstatymų leidėjo buvo numatytas kaip kiekvieno viešojo administravimo subjekto pareiga. Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje įtvirtintų nuostatų įgyvendinimo tvarka detalizuojama Apraše (šios pažymos 7 punktą), numatant reikalavimus tiek tokios informacijos skelbimo turiniui, tiek terminams.

Seimo kontrolierė pabrėžia, kad, remiantis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo doktrina (šios pažymos 9 punktą), visaverčiam daugelio asmens konstitucinių teisių ir laisvių užtikrinimui būtina laisvė asmeniui nekliudomai ieškoti, gauti ir skleisti informaciją. Todėl ir savivaldybės gyventojų galimybė dalyvauti tvarkant viešuosius savivaldybės reikalus ir būti tinkamai informuotiems apie savivaldybės institucijų veiklą yra realizuojama per vietos savivaldos principų (Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnis, šios pažymos 5.2 punktą) įgyvendinimą yra neatsiejama nuo Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje numatytos skelbtinos informacijos paskelbimo.

11. Vertindama tyrimo metu surinktus duomenis, Seimo kontrolierė daro išvadą, kad Neringos savivaldybės administracijos pareigūnai daugiau kaip 5 metus (nuo 2016 m.) nevykdo Aprašo 19.5 punkte (šios pažymos 7 punktą) nustatytų reikalavimų institucijos interneto svetainės srityje „Teisės aktų pažeidimai“ skelbti informaciją apie gautas Seimo kontrolierių pažymas, teismų sprendimus ir Neringos savivaldybės administracijos tarnautojams (darbuotojams) skirtas tarnybines nuobaudas.

Tyrimo metu surinkta informacija leidžia teigti, kad interneto svetainės srities „Teisės aktų pažeidimai“ dalyje „Seimo kontrolierių pažymos“ nepaskelbiant visų Seimo kontrolierių pažymų ir informacijos apie Seimo kontrolierių pažymose pateiktų Seimo kontrolierių siūlymų (rekomendacijų) nagrinėjimo rezultatus (šios pažymos 4.2.1 papunktis) yra pažeidžiamos Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo (šios pažymos 5.3 punktą) nuostatos.

Pabrėžtina ir tai, jog Neringos savivaldybės interneto tinklalapyje paskelbtos 2 Seimo kontrolierių pažymos [kaip ir dalyje „Teismų sprendimai“ paskelbti teismų sprendimai (šios pažymos 4.2.3 papunktis)] yra skelbiami nesilaikant asmens duomenų apsaugos reikalavimus ir asmens duomenų tvarkymo principus nustatančių teisės aktų nuostatų (šios pažymos 5.3, 6 punktai).

12. Atkreiptinas dėmesys, jog interneto svetainės www.neringa.lt srities „Teisės aktų pažeidimai“ dalyje „Valstybės kontrolierių sprendimai“ jokių Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus sprendimų ar išvadų nėra skelbiama, o tik nurodyta, jog informacija yra ruošiama (šios pažymos 4.2.2 papunktis). Atsižvelgdama į tai, Seimo kontrolierė pastebi, kad, remiantis nurodyta informacija, asmenys, besidomintys šia skelbtina informacija, yra klaidinami dėl šios, neva, ruošiamos informacijos, nes galimai tokios skelbtinos informacijos apskritai nėra. Seimo kontrolierės nuomone, tuo atveju, jei Neringos savivaldybės administracija nebuvo (nėra) gavusi Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus ar jo pavaduotojų sprendimų, interneto svetainės srities „Teisės aktų pažeidimai“ dalyje „Valstybės kontrolierių sprendimai“ tai turi būti aiškiai ir nurodoma.

13. Dėl interneto svetainės www.neringa.lt srities „Teisės aktų pažeidimai“ dalyje „Teismų sprendimai“ skelbiamos informacijos Seimo kontrolierė akcentuoja, jog, be jau minėtų pažeidimų

skelbiant nenuasmenintą teismų sprendimų informaciją, Neringos savivaldybės administracijos pareigūnai neužtikrina aktualios informacijos apie įsiteisėjusius teismų sprendimus, priimtus prieš Neringos savivaldybę ir (ar) Neringos savivaldybės administraciją, kuriuose konstatuojami institucijos padaryti pažeidimai, paskelbimo, taip pat neskelbiant informacijos apie priemones, kurių institucija ėmėsi dėl šių teisės aktų pažeidimų pašalinimo. Kaip nustatyta tyrimo metu (šios pažymos 4.2.3 papunktis) ši informacija neatnaujinta nuo 2014 metų, kas, Seimo kontrolierės įsitikinimu, negali būti niekuo pateisinama.

14. Kaip buvo minėta, Neringos savivaldybės interneto svetainės srities „Teisės aktų pažeidimai“ viena iš dalių pavadinta „Šiurkštūs tarnybiniai nusižengimai“, nors, remiantis Aprašo 19.5 punkto nuostatomis (šios pažymos 7 punktas), srities „Teisės aktų pažeidimai“ viena iš dalių turėtų vadintis „Tarnybiniai nusižengimai“. Pastebėtina, jog sąvoka „Šiurkštūs tarnybiniai nusižengimai“ buvo nebevertinama jau nuo 2014 m. gruodžio 13 d., kai buvo priimta nauja ir tuo metu aktuali Aprašo redakcija. Iš to seka išvada, jog Neringos savivaldybės interneto svetainės srities „Teisės aktų pažeidimai“ dalis „Šiurkštūs tarnybiniai nusižengimai“ nebuvo atnaujinta net nuo 2016 metų. Tą faktą taip pat patvirtina ir pačioje interneto svetainėje www.neringa.lt skelbiama informacija, jog dalyje „Šiurkštūs tarnybiniai nusižengimai“ skelbiama informacija paskutinį kartą atnaujinta 2016 m. gegužės 6 d. Taigi, dalyje „Šiurkštūs tarnybiniai nusižengimai“ skelbiama visiškai pasenusi informacija, nors, remiantis Aprašo 19.5 punkto nuostatomis (šios pažymos 7 punktas), turėtų būti skelbiama tik informacija apie **tais metais** įstaigos valstybės tarnautojų padarytus tarnybinius nusižengimus, jų skaičių ir valstybės tarnautojams už juos skirtas **galiojančias tarnybines nuobaudas**.

15. Atsižvelgusi į šios pažymos 5–7 punktuose nurodytą teisinį reglamentavimą bei įvertinusi tyrimo metu nustatytus faktus (šios pažymos 4 punktas su papunkčiais), Seimo kontrolierė konstatuoja, jog Neringos savivaldybės interneto svetainėje www.neringa.lt srities „Teisinė informacija“ dalyje „Teisės aktų pažeidimai“ skelbiama informacija yra pasenusi, neišsami, teisiškai negaliojanti ir neatitinkanti Apraše (šios pažymos 7 punktas) nustatytų reikalavimų. Seimo kontrolierės įsitikinimu, toks privalomai skelbtinos informacijos neatnaujinimas yra nepateisinamas tiek kaip teisės aktų, įpareigojančių valstybės ir savivaldybės institucijas bei įstaigas skelbti privalomai skelbtiną informaciją, nuostatų pažeidimo atvejis, tiek kaip klaidinančios informacijos šia informacija besidomintiems asmenis teikimo faktas. Todėl toks Neringos savivaldybės administracijos pareigūnų teisės aktų nuostatų nevykdymas laikytinas biurokratizmu, kaip jis apibrėžiamas Seimo kontrolierių įstatyme (šios pažymos 5.1 punktas), ir konstatotinas gero viešojo administravimo bei atsakingo valdymo principų pažeidimo atvejis (šios pažymos 8 punktas).

Apibendrinant darytina išvada, kad remiantis tyrimo metu surinkta medžiaga nustatyta, jog nėra užtikrinama tinkama Neringos savivaldybės interneto svetainės www.neringa.lt administravimo kontrolė, kas, Seimo kontrolierės nuomone, ir lemia Neringos savivaldybės interneto tinklalapyje skelbiamos informacijos neišsamumą bei neatitikimą Apraše nustatytiems reikalavimams. Atsižvelgiant į pirmiau paminėtą ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, tyrimas pažymoje nurodytu aspektu pripažintinas pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

16. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

tyrimą savo iniciatyva dėl Neringos savivaldybės administracijos pareigūnų neveikimo skelbiant teisės aktų reikalaujamą informaciją pažymoje nurodytu aspektu pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

17. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 15 ir 17 punktais, Seimo kontrolierė **Neringos savivaldybės administracijos direktoriui Egidijui Šakaliui** rekomenduoja:

17.1. imtis priemonių užtikrinant, kad Neringos savivaldybės interneto svetainėje būtų paskelbtos visos skelbtinos Neringos savivaldybės administracijai pateiktos Seimo kontrolierių pažymos dėl asmenų skundų prieš Neringos savivaldybę;

17.2. imtis priemonių užtikrinant, kad Neringos savivaldybės interneto svetainėje būtų paskelbta ir skelbiama informacija apie Seimo kontrolierių pažymose pateiktų Seimo kontrolierių siūlymų (rekomendacijų) nagrinėjimo rezultatus;

17.3. imtis priemonių užtikrinant, kad Neringos savivaldybės interneto svetainėje būtų paskelbti visi skelbtini įsiteisėję teismų sprendimai, kuriuose konstatuoti Neringos savivaldybės ir (ar) Neringos savivaldybės administracijos pažeidimai;

17.4. imtis priemonių užtikrinant, kad Neringos savivaldybės interneto svetainėje būtų paskelbta ir skelbiama informacija apie priemones, kurių Neringos savivaldybės administracijoje buvo imtasi dėl teismų sprendimuose konstatuotų teisės pažeidimų pašalinimo;

17.5. imtis priemonių užtikrinant, kad Seimo kontrolierių pažymos, informacija apie Seimo kontrolierių pažymose pateiktų Seimo kontrolierių siūlymų (rekomendacijų) nagrinėjimo rezultatus, teismų sprendimai ir informacija apie priemones, kurių buvo imtasi dėl teismų sprendimuose nustatytų teisės pažeidimų pašalinimo, būtų skelbiamos Neringos savivaldybės interneto svetainėje laikantis asmens duomenų apsaugos reikalavimų;

17.6. imtis priemonių užtikrinant, kad Neringos savivaldybės interneto svetainėje būtų tinkamai skelbiama informacija apie Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus ar jo pavaduotojų Neringos savivaldybei ir (ar) Neringos savivaldybės administracijai teiktus sprendimus;

17.7. imtis priemonių užtikrinant, kad Neringos savivaldybės interneto svetainėje būtų skelbiama aktuali informacija apie Neringos savivaldybės administracijos ar jai pavaldžių įstaigų tarnautojų (darbuotojų) padarytus tarnybinius nusižengimus ir galiojančias tarnybines nuobaudas;

17.8. spręsti klausimą dėl tarnybinio nusižengimo tyrimo pradėjimo siekiant įvertinti Neringos savivaldybės administracijos tarnautojo (-ų), atsakingo (-ų) už Neringos savivaldybės interneto svetainės www.neringa.lt dalies „Teisės aktų pažeidimai“ informacijos administravimą, veiksmus.

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė